

صادرات میوه به مالزی: موانع و فرصت‌ها

کشور ایران با توجه به دارا بودن تنوع آب و هوایی و خاک حاصلخیز از کشورهای چهار فصلی محسوب می‌شود که مزیت امکان کاشت انواع محصولات طبیعی را داشته و در تمامی فصلها میوه‌های گرمسیری و سردسیری در آن تولید می‌شود. اگرچه بازارهای هدف صادراتی ایران بیشتر متمرکز بر کشورهای همسایه می‌باشد ولی حضور و رقابت در بازارهای دورتر نیز می‌تواند در صورت برنامه ریزی مناسب، جذابیت‌های خاص خودش را داشته باشد. در کشورهای منطقه شرق و جنوب شرق آسیا به جز چین که از ظرفیت بالای بازار مصرف برخوردار است؛ سایر کشورها بویژه کشورهای حوزه آسه آن به صورت هدفمند مورد توجه تولیدکنندگان و صادرکننده‌های میوه قرار نداشته است.

فرصت‌های صادرات میوه به مالزی:

طبق آمار رسمی، مالزی بین ۲۰ تا ۳۰ درصد از نیاز بازار داخلی خود به میوه را از خارج تامین می‌نماید. به واقع این کشور فقط در تولید میوه‌های استوایی به سطح خودکفایی و حتی صادرات رسیده است و بازار متنوعی از محصولات دیگر را می‌تواند در اختیار صادرکنندگان خارجی قرار دهد. صادرکنندگان میوه از کشورهای چین، آمریکا، هند، مصر، استرالیا، نیوزیلند و آفریقای جنوبی بیش از سایرین در بازار میوه این کشور فعال هستند.

محورهای زیر به عنوان فرصت‌های بازار مالزی برای علاقه‌مندان به حوزه میوه می‌تواند مورد توجه باشد:

- کیفیت محصول ایرانی این امکان را به صادرکننده می‌دهد که در هر بازاری از جمله جنوب شرق آسیا و کشور مالزی با محصولات مشابه از سایر کشورها رقابت داشته باشد.
- قیمت‌های ارزی و نوسانات آن اگر چه به یکی از نقاط ضعف تجارت خارجی ایران تبدیل شده است ولی از این جهت که کاهش ارزش پول ملی صادرات را مقرون به صرفه کرده است، فرصت مناسبی را فراهم آورده تا صادرکننده؛ بازارهای جدیدی را برای محصول خود جستجو نماید. در این میان بازار بزرگ حوزه آسه آن در پیش روی تجار ایرانی قرار دارد.
- مهمترین میوه‌ها و صیفی‌جات ایران که می‌تواند در مالزی بازار داشته باشد عبارتند از: گیلان، زردآلو، هلو، شلیل، سیب زمینی، سیر، پیاز، خربزه و سایر ملون‌ها، توت فرنگی، قارچ تا حدودی، سیب‌ها به خصوص سیب زرد، خرما، خشکبار و تمامی مغزها.

- از جمله فرصتهای بازار مالزی برای بحث میوه می توان به سهولت کارهای اداری در گمرک برای ورود کالا اشاره داشت. به این مزیت باید این نکته را نیز افزود که مالزی مناطق ویژه اقتصادی را در داخل هر کدام از گمرکات خود ایجاد نموده است که صادرکننده می تواند بدون پرداخت هزینه اضافی و صرفا با پرداخت هزینه انبارداری کالایی را وارد گمرک این کشور کرده و از اینجا به سایر کشورهای منطقه صادرات مجدد نماید.
- داشتن گواهی بهداشتی و گواهی مبدا به عنوان دو مدرک اصلی برای ورود میوه به مالزی کفایت می کند و نیازی به مجوزهای سهمیه ای نیست.
- به لحاظ تعرفه ای هر محصول تعرفه متفاوتی از دیگری دارد که به این تفاوت باید یک عامل اساسی را نیز اضافه کرد و آن قراردادهای جداگانه کشورها با هم در بحث تعرفه ها است که به طور معمول از طریق مذاکرات تجاری و در چارچوب توافقات تجارت ترجیحی اجرایی می شود.

لیست تعرفه گمرک مالزی برای ورود محصولات میوه و صیفی جات (تعدادی از آیتم ها بررسی شده است)		
ردیف	محصول	تعرفه
۱	انار	۵ درصد بعلاوه ۰/۶۵ رینگیت به ازای هر کیلو
۲	هلو	۵ درصد
۳	گیلاس	۵ درصد
۴	خرما	صفر
۵	زردآلو	۵ درصد
۶	سیب	۵ درصد
۷	نارنگی	۵ درصد
۸	انگور	۵ درصد
۹	کشمش	صفر
۱۰	خربزه و ملون ها	۵ درصد بعلاوه ۰/۶۵ رینگیت به ازای هر کیلو
۱۱	توت فرنگی	۵ درصد
۱۲	انجیر	۵ درصد
۱۳	سیب زمینی	صفر
۱۴	شلیل	۵ درصد
۱۵	پیاز	صفر
۱۶	سیر	صفر
۱۷	پسته و انواع مغزیجات	۵ درصد

- از جمله دیگر مزیت های بازار مالزی این است که قیمت ها در طی زمان نسبتا ثابت دارد و این فرصتی را به صادرکننده می دهد تا بتواند برای ورود بلند مدت به این بازار برنامه ریزی داشته باشد.
- در بازدید از میدان بار مرکز مالزی برای بررسی شرایط بازار میوه در این کشور قیمت برخی از اقلام موجود نیز استعلام گردید: (لازم به ذکر است به دلیل شیوع کرونا واردات میوه کم شده است و برای همین تنوع قیمت های گرفته شده کم می باشد) ۱- ملون چینی برای هر کیلو بین ۶ تا ۶ و نیم رینگیت؛ ۲- انار هندی ۹ عدد متوسط به ارزش ۵۰ رینگیت؛ ۳- کیوی طلایی نیوزیلندی هر کیلو در حدود ۲۵ تا ۲۶ رینگیت؛ ۴- انگور سبز هر کیلو ۱۳ رینگیت؛ ۴- انگور قرمز بی دانه هر کیلو ۱۳ رینگیت؛ ۵- گیلان شیشه ای آمریکایی نیم کیلو حدودا بین ۳۵ تا ۴۰ رینگیت؛ ۶- انگور سیاه هر کیلو حدود ۱۳ رینگیت.

موانع صادرات میوه به مالزی:

- ۱- عدم آشنایی و شناخت کافی واردکنندگان مالزیایی از میوه ایران و میزان تولید و صادرات آن یکی از اولین مواعی است که باید برای آن برنامه ریزی داشت.
- ۲- به گفته یکی از تجار ایرانی که تجربه واردات میوه به مالزی را نیز دارد؛ یکی از مشکلات صادرات میوه از ایران به سایر کشورها بحث مراحل اجرایی مختلف در گمرک جمهوری اسلامی ایران است. از جمله این مواعی اجرایی می توان به این مورد اشاره کرد که صادرکننده باید ابتدا میوه خود را به سردخانه گمرک ارسال کند که این خود یک هزینه اضافه را بر تاجر تحمیل می نماید. سپس همان میوه به صورت کامل باید از سردخانه خارج شود تا ارزیاب آن را ارزیابی نماید و دوباره وارد سردخانه شود که این تغییر دما به میوه اصطلاحا شوک وارد می کند که اثرش بر کیفیت محصول دیده خواهد شد.
- ۳- یکی دیگر از مشکلات گمرک که به ویژه در شرایط فعلی خودش را نشان می دهد بحث تعطیلی آن در روزهای تعطیل و نیز عدم فعال بودن گمرک ج.ا.ایران طی ۲۴ ساعت شبانه روز است. قابل توجه اینکه در مالزی به صورت شبانه روزی خدمات بخش های مربوط به ترخیص کالا صورت میگیرد و بار در گمرک معطلی ندارد. به واقع حمل یکسره کالا به داخل هواپیما و یا اتخاذ ترتیباتی برای صادرات با کشتی از طریق کانتینرهای یخچالدار مطمئن و با کمترین زمان معطلی در گمرک می تواند یکی از ترتیباتی باشد که مورد ملاحظه قرار گیرد.
- ۴- از دیگر شکایت هایی که به عنوان مشکل صادرات به طور عام و میوه به طور خاص مطرح می شود؛ مشکلات ناشی از ثبت سفارش است که باید به این دخالت عامل انسانی و اعمال نظرهای شخصی و گاهی فساد اداری ناشی از این اختیار را هم اضافه کرد.

۵- تجارت دریایی به دلیل مناسب بودن مورد توجه بیشتر تجار قرار دارد ولی برای موضوع میوه بحث کمبود کانتینرهای یخچالدار از جمله ضعف های صادرات از طریق خطوط کشتیرانی است. همچنین افزایش قیمت های حمل بار و انحصاری که تحریم ها برای بحث کشتیرانی پیش آورده از موانعی است که می توان در برنامه ریزی ها مورد لحاظ قرار گیرد.

۶- با توجه به فراهم بودن خط مستقیم کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به مالزی، نیازمند این هستیم که از سازمان مربوطه درخواست نماییم سیستمی را تعریف کنند که صادرکننده بتواند سرویس منظم تری را دریافت داشته و برخی ارسال ها که با تاخیر صورت می گیرد (گفته شده گاهی تا چند هفته هم طول می کشد) باعث از دست رفتن بازارها بویژه در حوزه میوه نشود.

۷- مسئله دیگر این است که وقتی شما می خواهید کالایی مثل میوه های تابستانه را صادر کنید، هزینه دور ریز این محصول بسیار بالا است. مخصوصا اینکه این محصول بسیار حساس است و بسیار زود فاسد می شود و خرابی و لکه و آسیب پذیری آن هم بر این هزینه ها اضافه می شود. از طرف دیگر به خاطر قیمت تمام شده پایین، سوددهی این محصول می تواند نسبت به محصولات دیگر و کالاهایی که این شرایط را ندارند بالاتر باشد. هر چه در این مسیر، هزینه ها و دور ریز میوه را کم نماییم، قدرت استفاده از فاکتور قیمت برای رقابت پذیری را بالا برده ایم.

۸- یک مشکل میوه این است که مشتری های شما آن را با بسته بندی و مرتب کردن (سورتینگ) مناسب می خواهند. درحالی که در ایران به خاطر جمع آوری و سورتینگ نامناسب نمی توان این محصول را با آن کیفیتی که شایسته است در اختیار مشتری های خارجی قرار داد. باید بسته بندی بهبود پیدا کند تا محصول در طی این مسیر از بین نرود و با بالاترین کیفیت به دست مشتری برسد.

راهکارهای پیشنهادی:

- اتاق بازرگانی مالزی در پاسخ به پیگیری این نمایندگی، درخواست نمود کاتالوگ و اطلاعات تکمیلی در این خصوص در اختیار آنها قرار گیرد تا بتوانند موضوع را به اعضای خود و شرکتهای فعال در زمینه واردات میوه منعکس نمایند.
- نظربه اینکه امر صادرات، بخصوص صادرات میوه موضوعی کاملاً تخصصی است، مدیران دولتی و یا تولیدکنندگان این محصولات نمی توانند پاسخگوی سوالات و مطالبات طرف خارجی باشند و مناسب است استان ها، شرکت های صادراتی تخصصی توانمند و خوشنام فعال در حوزه خود را معرفی نمایند.
- نگاه بلند مدت به صادرات بخصوص صادرات میوه در ورود به بازار خارجی و حفظ آن بسیار اهمیت دارد و لازمه آن ثبات در کیفیت محصول صادراتی، ثبات نسبی قیمت، استمرار بدون وقفه در تأمین محصول صادراتی و مهمتر از همه رعایت قوانین کشور پذیرنده در امور گمرکی، مالیاتی و استانداردهای بهداشتی می باشد.
- لازم است اطلاعات دقیق تری در مورد میوه های مورد نظر برای صادرات در قالب کاتالوگ و بروشور به زبان انگلیسی تهیه و در صورت امکان همراه با نام گروه ها یا شرکتهای صادراتی توانمند در اختیار نمایندگی های کشورمان در خارج از کشور قرار گیرد تا بتوان به مراجع ذیربط از جمله به اتاق های بازرگانی، سازمان های دولتی و شرکتهای خصوصی فعال در این زمینه منعکس نمود.
- برای شناساندن محصولات ایران بویژه در حوزه میوه و خشکبار باید زمینه برگزاری سمینارها و نمایشگاه های منظم در مالزی را فراهم کرد. به این منظور نیازمند حضور فعال چند تولیدکننده و صادرکننده از کشورمان هستیم تا هم بسته های معرفی محصول مورد نیاز برای عرضه در این جلسات را فراهم آورند و در واقع حمایت لجستیکی داشته باشند و هم آماده حضور و معرفی محصول را داشته باشند. سفارت در این زمینه آمادگی دارد تا ضمن شناسایی واردکنندگان و تجار میوه در مالزی، چنین نشست هایی را برگزار نماید.
- با توجه به اینکه ارتباط هوایی بین دو کشور برقرار می باشد، و همچنین اعلام آمادگی فرودگاه پیام برای راه اندازی خطوط بار هوایی به مالزی، می توان از این فرصت به شرط ارائه مشوق های مناسب، برای استفاده در زمینه حمل آسانتر و سریعتر میوه بهره برد.
- حمایت از تجار ایرانی داخل مالزی که با بازارها و روندهای مختلف این کشور آشنایی دارند برای جا انداختن میوه ایرانی در بازار مالزی.
- کمک به رفع موانع گمرکی و تسهیل کردن امر صادرات میوه به مالزی.

ضمیمه شماره یک

لیستی از محصولات وارداتی به مالزی:

لیست زیر به صورت مطالعه کتابخانه ای جمع آوری شده است و بر مبنای اطلاعاتی است که سازمان توسعه تجارت مالزی و نیز آمار مربوط به گمرک و اداره آمار این کشور جمع آوری شده است. اگر چه برخی نواقص را دارد ولی می تواند تصویری کلی از وضعیت محصولات قابل رقابت با نمونه خارجی را برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان ایرانی علاقه مند به حضور در بازار مالزی فراهم آورد.

واردات خرما به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱۸,۰۰۶,۴۸۲	۴۹,۱۱۶,۷۶۷
تونس	۵,۰۸۳,۸۲۴	۱۷,۱۶۲,۲۵۸
چین	۳,۷۱۱,۶۶۸	۷,۴۸۴,۳۴۴
ایران	۲,۴۹۷,۸۴۷	۶,۹۸۹,۸۴۰

واردات هلو به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱,۶۹۰,۹۵۶	۴,۵۰۰,۹۹۶
استرالیا	۱,۰۱۰,۰۶۶	۲,۶۲۷,۲۶۸
اسپانیا	۲۴۲,۶۵۵	۵۸۶,۴۳۸
کره جنوبی	۶۱,۸۶۷	۲۸۱,۹۵۳

واردات گیلان به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱,۲۸۶,۵۵۱	۸,۹۶۴,۴۰۹
آمریکا	۵۶۴,۵۴۸	۳,۰۴۲,۹۵۴
استرالیا	۳۳۴,۵۰۶	۳,۰۱۰,۷۴۲
نیوزیلند	۷۹,۹۴۲	۱,۲۰۰,۸۰۰

واردات زردآلو به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار

کل واردات از دنیا	۱۲۵,۶۰۴	۵۱۶,۷۴۳
ترکیه	۷۸,۵۲۸	۳۵۶,۸۵۷
استرالیا	۳۵,۶۹۴	۱۲۲,۹۲۴
آفریقای جنوبی	۷,۷۰۶	۲۶,۵۱۳

واردات سیب به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱۰۵,۷۹۱,۲۸۰	۱۱۹,۶۱۸,۵۹۹
آفریقای جنوبی	۴۹,۸۳۷,۲۲۸	۵۱,۹۰۴,۴۰۱
چین	۲۹,۳۲۰,۹۷۲	۳۳,۴۵۴,۳۹۶
نیوزیلند	۷,۵۲۰,۳۴۹	۱۲,۶۴۹,۵۴۹

واردات کیوی به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۴۱,۱۳۹,۸۱۶	۲۸,۹۴۲,۶۴۸
تایلند	۳۲,۹۲۳,۷۶۲	۱۹,۷۲۰,۴۴۰
ویتنام	۲,۲۲۸,۶۲۰	۲,۰۸۸,۳۱۴
هند	۸۲۴,۵۳۸	۱,۵۲۳,۱۸۹

واردات نارنگی به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۷۳,۸۵۶,۱۶۱	۶۱,۰۶۲,۵۰۶
چین	۶۵,۶۱۲,۸۸۷	۵۲,۸۹۵,۵۴۵
آفریقای جنوبی	۳,۹۷۸,۵۶۳	۳,۸۱۸,۳۵۶
مصر	۱,۲۳۹,۷۹۸	۹۶۹,۷۸۶

واردات انگور به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار

کل واردات از دنیا	۴۴,۵۴۹,۳۳۸	۹۸,۲۹۰,۱۱۵
آمریکا	۹,۵۲۹,۲۵۷	۲۹,۰۲۸,۷۸۳
آفریقای جنوبی	۶,۹۱۵,۰۷۲	۱۵,۱۸۷,۲۰۸
چین	۱۰,۶۸۲,۷۴۵	۱۴,۰۸۶,۷۸۶

واردات کشمش به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۶,۲۲۴,۵۸۳	۱۶,۷۴۳,۱۱۵
آمریکا	۲,۹۴۳,۲۷۷	۹,۸۲۲,۷۱۶
هند	۹۶۳,۳۱۹	۱,۷۴۰,۹۹۸
ایران	۸۹۱,۹۸۴	۱,۶۴۵,۱۸۵

واردات انواع ملون از جمله هندوانه و پاپایا به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۶,۲۴۵,۹۰۵	۶,۰۵۰,۷۵۸
چین	۵,۰۶۷,۳۱۹	۴,۶۲۸,۱۸۳
استرالیا	۳۵۸,۳۳۱	۵۶۸,۸۸۷
برونئی دارالسلام	۸۳,۶۷۵	۳۱۹,۴۸۱

واردات توت فرنگی به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱,۸۹۷,۵۱۷	۱۰,۸۶۱,۰۶۹
کره جنوبی	۵۸۳,۱۱۳	۴,۸۱۴,۲۵۵
استرالیا	۶۰۲,۳۴۲	۳,۳۷۹,۲۹۷
آمریکا	۱۴۳,۵۰۷	۸۶۸,۱۵۰

واردات انجیر (تازه و خشک) به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار

کل واردات از دنیا	۳۶۲,۸۲۵	۱,۶۴۰,۶۱۷
ترکیه	۱۸۹,۰۰۳	۸۳۰,۴۹۶
ایران	۵۴,۱۰۰	۲۵۱,۲۵۲
چین	۲۸,۲۴۶	۱۸۴,۵۱۸

واردات سیب زمینی به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۲۴۷,۳۵۹,۳۸۰	۷۸,۱۱۵,۷۴۳
چین	۱۲۹,۲۵۳,۲۵۴	۳۹,۵۱۵,۸۱۴
پاکستان	۴۵,۳۷۵,۳۶۷	۹,۸۶۲,۴۳۱
آمریکا	۱۲,۴۳۶,۲۵۵	۷,۶۸۳,۹۵۳

واردات پیاز و پیازچه به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۵۰۴,۶۹۲,۳۴۵	۱۷۹,۳۷۷,۷۰۸
هند	۲۷۸,۸۰۰,۳۶۴	۸۰,۳۷۴,۷۷۳
چین	۹۷,۰۴۳,۶۵۵	۳۷,۵۲۴,۴۶۳
پاکستان	۵۲,۳۵۵,۳۵۴	۲۶,۷۶۰,۲۶۹

واردات سیر به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار
کل واردات از دنیا	۱۰۸,۵۵۳,۰۰۱	۱۱۸,۸۱۶,۳۳۹
چین	۱۰۷,۲۲۵,۷۹۹	۱۱۷,۸۵۹,۰۹۴
مصر	۴۰۶,۸۰۸	۳۸۳,۲۱۱
هند	۶۸۱,۳۵۵	۳۵۱,۳۶۶

واردات پسته به مالزی در سال ۲۰۱۹		
کشور اصلی وارد کننده	میزان کمی (کیلوگرم)	ارزش کالای صادر شده به دلار

۲,۷۱۰,۳۹۳	۲۷۷,۳۳۷	کل واردات از دنیا
۱,۱۵۸,۹۹۰	۱۴۳,۱۳۰	چین
۶۹۱,۴۱۹	۶۶,۲۹۳	هنگ کنگ
۵۳۹,۶۹۶	۴۷,۰۷۶	آمریکا